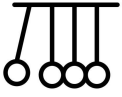

Sağa Kayış: 21. Yüzyılda Avrupa'nın Siyasal Yeniden Yapılanması

POLITICS

Kaan Can Köseku

Avrupa Parlamentosu

2024 Avrupa Parlamentosu seçimleri, Avrupa Birliği genelinde 720 üyenin seçilmesi amacıyla 6-9 Haziran 2024 tarihleri arasında 27 üye devlette gerçekleştirildi. Ursula von der Leyen liderliğindeki Avrupa Halk Partisi en fazla sandalyeyi kazansa da, AB yanlısı merkez, liberal, sosyal demokrat ve çevreci partiler kayıplar yaşadı; buna karşılık AB karşıtı sağcı popülist partiler büyük kazançlar elde etti. Sağcı Avrupa Muhafazakârları ve Reformistleri grubu, sol liberal Renew Europe grubunu geçerek 78 sandalye ile dördüncü en büyük grup oldu. Bir diğer sağcı parti olan Avrupa Yurtseverleri (Patriots for Europe) 84 sandalye ile üçüncü sıraya yerleşti. Ayrıca yeni kurulan aşırı sağcı Avrupa Egemen Uluslar Partisi 25 sandalye elde etti. Toplamda, 187 Avrupa Parlamentosu üyesi (%26) sağ partilerden oluşarak tarihteki en yüksek sayıya ulaştı.

Avusturya

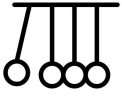
29 Eylül 2024'te yapılan Avusturya genel seçimlerinde aşırı sağcı Avusturya Özgürlük Partisi %28,8 oyla birinci oldu. Bu sonuç, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez bir aşırı sağ partinin seçimleri kazanması anlamına geliyor. Merkez sol Sosyal Demokrat Parti %21,2 oyla üçüncü sıraya gerileyerek tarihindeki en kötü sonucu aldı. Özgürlük Partisi "Kale Avusturya - Sınırları Kapatmak, Güvenliği Sağlamak" sloganı ile kampanya yürüttü.

Portekiz

Portekiz seçimleri 10 Mart'ta yapıldı ve 230 milletvekili seçildi. Hiçbir parti mutlak çoğunluk sağlayamadı. Merkez sağ Demokratik İttifak 80 sandalye kazandı. 2022'de çoğunluğu elinde bulunduran sol görüşlü Sosyalist Parti ciddi şekilde gerileyerek ikinci sıraya düştü. Sağcı popülist Chega Partisi ise üçüncü sıraya yerleşerek büyük bir sıçrama yaptı. Bu seçim, Portekizlilerin üç yıl içindeki üçüncü seçimi oldu ve tarihteki önemli bir sağa kayışı işaret etti.

Polonya

Haziran 2025'te yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerini muhafazakâr milliyetçi Karol Nawrocki kazandı. Donald Trump'tan ilham alan Avrupa muhafazakârları için bu büyük bir zaferdi. Nawrocki, %50,89 oy alarak rakibini az farkla geçti.

Hollanda

22 Kasım 2023'te beklenenden iki yıl önce yapılan erken genel seçimlerde, Geert Wilders liderliğindeki sağcı popülist Özgürlük Partisi (PVV) 150 sandalyelik mecliste 37 sandalye kazanarak birinci oldu. Bu sonuç, "II. Dünya Savaşı'ndan bu yana Hollanda siyasetinde yaşanan en büyük sürprizlerden biri" olarak tanımlandı. Koalisyon hükümetini oluşturan dört parti de ciddi kayıplar yaşadı.

İtalya

25 Eylül 2022'de yapılan genel seçimlerde merkez sağ İtalya'nın Kardeşleri partisi 119 sandalye kazandı. Merkez sağ ittifakı toplamda 230 sandalye elde ederken, merkez sol sadece 84 sandalyede kaldı. Sandalyelerin yaklaşık üçte biri merkez sağın oldu.

Fransa

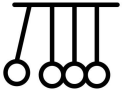
30 Haziran ve 7 Temmuz 2024 tarihlerinde yapılan Fransa yasama seçimlerinde sağcı Ulusal Birlik (RN) partisi ilk turda %33,21 oy alarak en yüksek oyu elde etti.

Almanya

Avrupa'nın en büyük ekonomisi ve AB'nin lider gücü olan Almanya, geçmişteki aşırı sağ tecrübeleri nedeniyle bugün bu tür bir yönetim için en tehlikeli ülkelerden biri olarak görülüyor. Bu nedenle "Tarih tekerrür mü edecek?" sorusu ciddi şekilde gündeme geliyor.

2025 Almanya Seçimleri:

23 Şubat 2025'te yapılan erken genel seçimlerde 630 üyeli Bundestag yeniden şekillendi. Seçimler, 2024'teki hükümet krizinin ardından 7 ay erken yapıldı. Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) ve Bavyera'daki kardeş partisi Hristiyan Sosyal Birlik (CSU) toplam 208 milletvekiliyle birinci oldu. Önceki hükümet partisi olan Sosyal Demokrat Parti (SPD) 206 sandalyeden 120'ye düşerek üçüncü sıraya geriledi. En dikkat çekici gelişme ise aşırı sağcı AfD'nin (Almanya için Alternatif) ikinci sıraya yükselmesiydi. Önceki seçimde beşinci sırada olan parti milletvekili sayısını 69 artırarak 152'ye çıkardı ve büyük bir sıçrama yaptı.

AfD Partisi

AfD, 2013 yılında Euro krizi karşısında AB'ye karşı ekonomik politikalar geliştirmek amacıyla kuruldu. Başlangıçta AB karşıtı, ekonomik milliyetçi bir çizgide yer alırken zamanla aşırı sağcı, göçmen karşıtı, İslam karşıtı, NATO ve Amerika karşıtı bir parti haline geldi. Almanya'daki ana akım partilerin ekonomik ve göç politikalarından dışlanan kitlelere hitap eden bir alternatif olarak görülüyor. 2023'te Alman İnsan Hakları Enstitüsü, AfD'nin amacının "özgür demokratik anayasal düzeni ortadan kaldırmak" olduğunu belirtti. Almanya'nın iç istihbarat teşkilatı olan Anayasayı Koruma Dairesi (BfV), 2023'te AfD'yi resmi olarak şüpheli aşırılıkçı örgüt olarak tanımladı ve gençlik kolu olan "Genç Alternatif'i radikal grup olarak sınıflandırdı. Almanya Yahudileri Merkez Konseyi de AfD'yi "Nazi ideallerini temsil eden aşırılıkçı bir parti" olarak tanımladı.

AfD'nin Politikaları:

AfD, sığınma başvurularını reddetme, göçmenleri ülkelerine geri gönderme ve mültecilere yapılan devlet harcamalarını kesme gibi sert göçmen karşıtı politikalar savunuyor. "Negatif göç" kavramıyla, Almanya'daki sığınmacıların geri gönderilmesini ve anayasal iltica hakkının kaldırılmasını destekliyor.

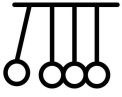
Ayrıca parti, İslam'ın Almanya'daki etkisini sınırlandırmak istiyor. Özellikle Müslüman Suriyeli göçmenlere karşı sert tavır alan AfD, 2016'da minarelerin, ezanın ve çarşaf gibi "İslami güç simgelerinin" yasaklanmasını talep etti.

AfD aynı zamanda anti-Amerikan ve AB karşıtı bir politika izliyor; bunun yerine Çin ve Rusya gibi otoriter doğu ülkeleriyle ilişkileri güçlendirmeyi hedefliyor. 2024 Nisan ayında bir AfD milletvekilinin danışmanı Çin istihbaratı için casusluk yapmakla suçlandı. Aynı ay, başkan adayı Maximilian Krah'ın Rusya ve Çin'den gizli ödemeler aldığı ortaya çıktı. Diğer bir aday olan Petr Bystron'un da Rus propagandası yaymak için 20.000 Euro aldığı iddia edildi.

Ekonomide radikal değişiklikler öngören parti, euronun bırakılıp Alman markının geri getirilmesini, NATO'dan çıkılmasını ve rüzgar türbinlerinin sökülerek nükleer enerjiye dönülmesini savunuyor.

Nazi İdeolojisi ile Bağlantılar:

AfD, Nazi ideolojisine yakın olmakla ve tarihi önemsizleştirmekle suçlanıyor. Thüringen Eyalet Başkanı Björn Höcke, "Alles für Deutschland" (Her şey Almanya için) gibi Nazi SA döneminden kalma sloganlar kullandığı için iki kez para cezası aldı. Parti kurucularından Alexander Gauland, 2018'de Nazi dönemini "1000 yıllık Alman tarihinin üzerindeki kuş pisliği" olarak tanımladı ve 2017'de Alman askerlerinin iki dünya savaşındaki başarılarından gurur duyulması gerektiğini söyledi.

Modern Almanya, Nazi geçmişinden uzak durmak için yoğun çaba sarf ederken, AfD bu geçmişle gurur duyuyor gibi görünüyor. Parti, uzun süredir Almanya’da yaşayan etnik Alman olmayan vatandaşların –örneğin Türklerin– sınır dışı edilmesini bile tehdit etti.

Elon Musk’ın Desteği:

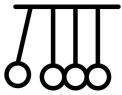
Tesla CEO’su ve ABD başkan danışmanı Elon Musk, AfD ve diğer sağ görüşlü Avrupa politikacılarına açık destek verdi. Eski Almanya Başbakanı Olaf Scholz, Musk’ın bu desteğini “iğrenç” olarak nitelendirdi. 20 Ocak 2025’te Donald Trump’ın ikinci başkanlık dönemini kutlayan mitingde Elon Musk’ın yaptığı selam birçok kişi tarafından Nazi ya da Roma faşist selamı olarak yorumlandı. Bu görüntü sosyal medyada hızla yayıldı ve büyük tepki çekti. Sonuç olarak, Tesla’nın Almanya’daki satışları %59 oranında düştü ve birçok Tesla sahibi arabalarına “Elon Delirmeden Önce Aldım” yazılı çıkartmalar yapıştırmaya başladı.

Sonuç

Avrupa’nın siyasi manzarası ciddi şekilde sağa kayıyor. Bu kayış, merkez partilere duyulan memnuniyetsizlik, göçmen korkuları ve kimlik kaybı endişesiyle hız kazanıyor. Özellikle AfD gibi aşırı sağ partilerin yükselişi, II. Dünya Savaşı’ndan tanıdığımız radikal ideolojilerin geri dönüşüyle ilgili ciddi endişelere yol açıyor. Eğer bu eğilim devam ederse, Avrupa’nın en karanlık dönemlerini tekrar yaşama riski her geçen gün artacak. Bu yüzden, demokrasiye sahip çıkmak ve her türlü aşırılığa karşı durmak, sadece Avrupa için değil, tüm dünya için hayati önemdedir.

Kaynakça

1. Cokelaere, Hanne. “POLITICO Poll of Polls — Italian Polls, Trends and Election News for Italy.” POLITICO, 13 Mar. 2025, www.politico.eu/europe-poll-of-polls/italy.
2. Cokelaere, Hanne. “POLITICO Poll of Polls — Dutch Polls, Trends and Election News for the Netherlands.” POLITICO, 6 June 2025, www.politico.eu/europe-poll-of-polls/netherlands.
3. GDP of European Countries 2025 - StatisticsTimes.com. statisticstimes.com/economy/european-countries-by-gdp.php#google_vignette.
4. Jcookson. “Portugal’s Shift to the Right Is Accelerating. What Does That Mean for Its Future? - Atlantic Council.” Atlantic Council, 20 May 2025, www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/portugals-shift-to-the-right-is-accelerating-what-does-that-mean-for-its-future.
5. Draghia, Letara, and Letara Draghia. “Tesla Sales Plummet in Germany, but “Crazy” Elon Car Stickers Surge.” Euro Weekly News, 7 Feb. 2025, euroweeklynews.com/2025/02/06/tesla-sales-plummet-in-germany-but-crazy-elon-car-stickers-surge.

6. German Chancellor Calls Musk Support for Far-right AfD Party ‘Despicable.’
www.aa.com.tr/en/europe/german-chancellor-calls-musk-support-for-far-right-afd-party-despicable-/3465271.
7. Matthias, and Meg. “Alternative for Germany (AfD) | Beliefs, Platform, Election Results, and Scandals.” Encyclopedia Britannica, 24 June 2025,
www.britannica.com/topic/Alternative-for-Germany.
8. Duggal, Hanna. “Charting the Rise of Germany’s Far-right AfD Party.” Al Jazeera, 24 Feb. 2025,
www.aljazeera.com/news/2025/2/24/charting-the-rise-of-germanys-far-right-afd-party
9. The Editors of Encyclopaedia Britannica. “The Origins, Principles, and Ideology of Nazism | Britannica.” Encyclopedia Britannica,
www.britannica.com/summary/Nazism.
10. Heinrich, Markus. “Germany’s Past: From Shame to Fascination?” The Globalist, 1 Sept. 2024,
www.theglobalist.com/germany-past-from-shame-to-fascination-history/#:~:text=Although%20there%20have%20always%20been,great%20embarrassment%20about%20it%20all.
11. Posaner, Joshua, et al. “Meet Germany’s New Government.” POLITICO, 8 Dec. 2021, www.politico.eu/article/meet-germany-new-government-scholz-cabinet.
12. “What Is the Alternative for Germany or AfD Party?” AJC, 25 Feb. 2025,
www.ajc.org/news/what-is-the-alternative-for-germany-or-afd-party.
13. Walker, Nigel. “Austria: 2024 Federal Election.” House of Commons Library, 15 Nov. 2024, commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10098/.
14. “National Results Netherlands | 2024 Election Results | 2024 European Election Results | European Parliament.” <https://Results-Elections.secvoting.com/>,
results.elections.europa.eu/en/national-results/netherlands/2024-2029/.
15. European Parliament. “Home | 2024 European Election Results | European Union | European Parliament.” <https://Results.elections.europa.eu/>, 23 July 2024,
results.elections.europa.eu/en/.
16. Erling, Barbara, and Anna Magdalena Lubowicka. “Polish Nationalist Nawrocki Wins Presidency in Setback for Pro-EU Government.” Reuters, 2 June 2025,
www.reuters.com/world/europe/polish-conservative-nawrocki-wins-presidential-vote-electoral-commission-says-2025-06-02/.
17. Anti-Defamation League. “Alternative for Germany (AfD) Party: What You Need to Know.” ADL, 2025,
www.adl.org/resources/backgrounder/alternative-germany-afd-party-what-you-need-know.